

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Ndt/17/2018
Identifikačné číslo spisu: 3816010758
Dátum vydania rozhodnutia: 27. júna 2018
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Šimonová
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3816010758.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Gabriely Šimonovej a členov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Františka Moznera v trestnej veci obžalovaného B. B. pre pokračovací trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005, na neverejnom zasadnutí konanom 27. júna 2018 v Bratislave o návrhu obžalovaného na odňatie a prikázanie veci, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku trestná vec obžalovaného B. B. vedená na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 3T/170/2016, sa tomuto súdu n e o d n í m a .

O d ô v o d n e n i e

Na Okresnom súde Prievidza sa vedie trestné stíhanie proti obžalovanému B. B. pod sp. zn. 3T/170/2016, pre pokračovací trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005. Obžalovaný B. B. podal osobne 17. apríla 2018 písomný návrh na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Tr. por., v ktorom namietal zaujatosť sudcov trestného úseku Okresného súdu Prievidza. Navrhol vec tomuto súdu odňať a prikázať Okresnému súdu Bratislava I. Ako dôvod uviedol, že na Okresnom súde Prievidza nie je zaručené jeho základné právo na spravodlivý súdny proces. Na súdny proces má právo v Českej republike. Namietal, že skutky vydierania, pre ktoré je podaná obžaloba, sa stali v rokoch 2000 a 2003 a obžaloba bola podaná až v roku 2016. Vzhľadom na predmetný návrh na odňatie a prikázanie veci bola vec Okresným súdom Prievidza predložená 4. júna 2018 na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), spolu s vyjadreniami všetkých sudcov Okresného súdu Prievidza, ktorí zhodne uviedli, že sa v predmetnej veci necítia byť zaujatí. Najvyšší súd ako súd najbližšie spoločne nadriadený Okresnému súdu Prievidza a Okresnému súdu Bratislava I preskúmal podaný návrh v zmysle § 23 ods. 1 Tr. por., ako aj predložený spisový materiál a dospel k záveru, že v tomto prípade nie je daný dôvod na odňatie predmetnej trestnej veci Okresnému súdu Prievidza a jej prikázanie inému súdu toho istého druhu a stupňa. Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený. Podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky „Nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanovuje zákon.“ Účelom práva priznaného podľa citovaného ústavného článku je zabezpečiť občanovi, aby o jeho veci konal sudca ako predstaviteľ tej zložky súdnej moci, ktorá má právomoc vo veci konať a aby

konal a rozhodoval sudca zo súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný. Ústava Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 1 poskytuje každému, a teda aj obvinenému „právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi.“ Na rozhodnutie o odňatí veci vecne a miestne príslušnému súdu a jej prikázanie na ďalšie konanie inému súdu toho istého druhu a stupňa podľa § 23 Tr. por. musia vždy existovať dôležité dôvody, ktoré svojím významom a závažnosťou odôvodňujú výnimku z ústavnej maximy - „práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi.“ Medzi dôležité dôvody okrem iného nepochybne patrí aj požiadavka zabezpečenia spravodlivého procesu vykonaného nestranným sudcom, či sudcami (senátom). Záruku, že vo veci bude konať nestranný sudca, poskytuje obvinenému čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého: „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.“ Z tohto článku okrem práva na určitú kvalitu spravodlivého procesu vyplýva aj „právo na nestranného sudcu.“ Nestrannosťou treba rozumieť absenciu predsudkov (zakorenených úsudkov, či názorov, ktoré nie sú založené na spoľahlivom poznaní, ale na čírom predpoklade) alebo predpojatosti (subjektívizme, neobjektívite, straníckosti). Nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, čo znamená, že je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu prezumuje až do predloženia dôkazu o opaku (Piersach v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982). Objektívna nestrannosť sa posudzuje podľa vonkajších objektívnych skutočností. Platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký objektívne javiť v očiach strán. Objektívne hľadisko je založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu. Spravodlivosť nielenže má byť vykonaná, ona sa musí aj javiť, že je vykonaná (Delcourt v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo 17. januára 1970, Saraiva de Carvalho v. Portugalsko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 22. apríla 1994...). V prípade ak sa vecnými a relevantnými argumentmi nepreukáže absencia predsudkov alebo predpojatosti procesne činných sudcov, v tomto prípade všetkých sudcov Okresného súdu Prievidza, potom nie je možné vysloviť, že sú u nich dané predpoklady na zaujaté konanie a rozhodovanie, a tým existencia dôvodu či dôvodov na ich vylúčenie. Konkrétne dôvody, pre ktoré je sudca vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, sú uvedené v ustanoveniach § 31 ods. 1, § 31 ods. 2 a § 31 ods. 3 Tr. por. Z predloženého spisu nevyplývajú dôvody na vylúčenie sudcov Okresného súdu Prievidza v zmysle § 31 ods. 2, § 31 ods. 3 Tr. por., a preto najvyšší súd upriamil pozornosť na skúmanie dôvodov na vylúčenie sudcov podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z dôvodu pochybnosti o nezaujatosti pre ich pomer k prejednávanej veci alebo osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre ich pomer k inému orgánu činnému v trestnom konaní. Pomerom k prejednávanej veci treba rozumieť určitú zainteresovanosť orgánu činného v trestnom konaní na skutku, ktorá má konkrétnu podobu a osobný charakter, aby bola dostatočným dôvodom pre vznik pochybností o schopnosti sudcu pristupovať k veci a úkonom, ktoré sa jej týkajú objektívne. Táto môže napríklad spočívať v tom, že orgány činné v trestnom konaní, resp. jeho príbuzní, rodinný príslušník, osoba jemu blízka a podobne, boli činom poškodení, eventuálne orgán trestného konania bol svedkom skutku, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie a podobne. Pomer orgánu trestného konania k osobám uvedených v § 31 ods. 1 Tr. por. sa rozumie vzťah tohto orgánu k niektorej z uvedených osôb, ktorý môže vyvolať vo verejnosti pochybnosti o jeho nezaujatosti práve pre tento vzťah, ktorý prípadne existuje aj mimo rámec konania. Takýto vzťah môže spočívať najmä v príbuzenskom a rodinnom pomere úradnej osoby k niektorej z osôb uvedených v § 31 ods. 1 Tr. por., ďalej môže ísť o úzke priateľstvo, či kamarátstvo, resp. negatívny vzťah. Najvyšší súd nezistil dôvody na vylúčenie sudcov Okresného súdu Prievidza (vylúčenie všetkých sudcov daného súdu je základnou podmienkou na konštatovanie možného zaujatého konania a rozhodovania príslušného súdu) podľa § 31 Tr. por. z dôvodu pochybnosti o nezaujatosti pre ich pomer k prejednávanej veci alebo osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre ich pomer k inému orgánu činnému v trestnom konaní, a teda nezistil ani danosť podmienok na odňatie predmetnej veci z jeho jurisdikcie. K uplatneným námietkam obžalovaného najvyšší súd poukazuje na obžalobu prokurátora Okresnej prokuratúry Prievidza z 9. decembra 2016, č. k. 1 Pv 460/16/3307, osobne podanú na B. B. pre pokračovací trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. 12. 2005, doručení v ten istý deň Okresnému súdu Prievidza.

Okresný súd Prievidza obžalobu prijal 9. decembra 2016 a 23. marca 2017 vytýčil hlavné pojednávanie na 2. júna 2017 o 08.00 hod., č. dv. 66, čím založil svoju miestnu a vecnú príslušnosť. Najvyšší súd Slovenskej republiky reagujúc na obsah podania obžalovaným v súvislosti s jeho návrhom na odňatie a prikázanie veci inému súdu, konkrétne Okresnému súdu Bratislava I, podotýka, že v predloženej veci nerozhoduje v jej merite, ale o tom, či vec príslušnému súdu odníme a prikáže inému súdu toho istého druhu a stupňa alebo nie. Pozornosti najvyššieho súdu neunikli nadávky, urážky ako i osobné invectívy zo strany obžalovaného naprieč celým jeho podaním. Najvyšší súd obžalovaného týmto nad rámec potrebného pre rozhodnutie, pozýva k slušným prejavom správania. So zreteľom na neexistenciu dôležitého dôvodu na odňatie veci v podobe vylúčenia všetkých sudcov Okresného súdu Prievidza a nezistenie iných dôležitých dôvodov na odňatie veci, najvyšší súd nevyhovel návrhu obžalovaného B. B., pretože ak by sa tak stalo, došlo by k porušeniu jeho práva na zákonného sudcu a práva na prerokovanie veci nestranným súdom.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.